

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj: 02 - 405/2
Podgorica, 07.04.2011.godine

Na osnovu čl. 138, 139, 140, 141, 143. i 145. Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list CG", br. 46/10) direktor Agencije za elektronske medije donosi

O D L U K U

1. Privrednom društvu "Metropolitan media" d.o.o. iz Podgorice, emiteru radijskog programa "Radio Svetigora", **izriče se upozorenje**, kao upravno-nadzorna mjera zbog kršenja odredbi člana 48. Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list CG", br. 46/10), čl. 12. i 13. Odluke o minimalnim programskim standardima u programima elektronskih medija u Crnoj Gori ("Sl.list RCG", br. 33/05) i poglavlja IV. "Struktura programa" tač 4.1. izdate Dozvole za prenos i emitovanje radio-difuznih signala (R - 21 od 01.03.2007.), povodom emitovanja emisije "Pitajte sveštenika" dana 27.03.2011.godine.
2. Privrednom društvu "Metropolitan media" d.o.o. (u daljem tekstu: emiter), nalaže se da pri budućem emitovanju radijskog programa vodi računa o programskim standardima definisanim propisima navedenim u tački 1 ove odluke a posebno da:
  - a) ne podstiče ili širi, odnosno omogućava podsticanje ili širenje mržnje ili diskriminacije po bilo kom osnovu (član 48 Zakona o elektronskim medijima);
  - b) ne emituje programske sadržaje:
    - koji su usmjereni na kršenje zajamčenih sloboda i prava čovjeka i građanina ili izazivanje nacionalne, rasne i vjerske netrpeljivosti ili mržnje (član 12. Odluke o minimalnim programskim standardima u programima elektronskih medija u Crnoj Gori);
    - kojim se potencira pripadnost etničkoj grupi, polu ili seksualnoj opredijeljenosti kao oblik diskriminacije prema njima (član 12. Odluke o minimalnim programskim standardima u programima elektronskih medija u Crnoj Gori).
  - c) izbjegava korišćenje ili omogućava ili toleriše korišćenje uvredljivih termina koji bi se mogli povezati sa određenom društvenom grupom (član 12. Odluke o minimalnim programskim standardima u programima elektronskih medija u Crnoj Gori).
3. Privredno društvo "Metropolitan media" d.o.o. dužno je da, u skladu sa članom 140. stav (3) Zakona o elektronskim medijima, informaciju o izrečenoj mjeri iz tač. 1 ove odluke objavi u programu "Radio Svetigora".
4. Agencija za elektronske medije upozorava da će svako ponovno kršenje odredbi iz tač. 1 ove odluke, rezultirati strožijim mjerama u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima.
5. Protiv ove Odluke može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja Odluke.
6. Upravno-nadzorna mjera iz tačke 1. ove Odluke izriče se na osnovu sprovedenog postupka u kome su objektivno i nepristrasno sagledane sve okolnosti i uzete u obzir sve relevantne činjenice.
7. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Agencija za elektronske medije je, po službenoj dužnosti, dana 30.03.2011.godine, pokrenula postupak u cilju utvrđivanja da li je izvršeno kršenje odredbi Zakona o elektronskim medijima, Odluke o minimalnim programskim standardima u programima elektronskih medija u Crnoj Gori i poglavlja IV. "Struktura programa" tač 4.1. izdate Dozvole za prenos i emitovanje radio-difuznih signala (R - 21 od 01.03.2007.), povodom emitovanja dijela emisije "Pitajte sveštenika" dana 27.03.2011.godine u programu "Radija Svetigora". Naime, u toku ove kontakt emisije, koja je koncipirana i realizovana tako što voditelj postavlja gostu emisije pitanja koja su uputili slušaoci, voditelj je između

ostalnih postavio i sljedeće pitanje: „Evo, oče sledećeg pitanja našeg slušaoca: Kako se izjasniti na sledećem popisu stanovništva u slučaju kada se u porodici otac izjašnjava kao Crnogorac, a djeca kao Srbi, a pri tome izbjeci razmirice u porodici.“ Na pitanje je, između ostalog, gost (Nikodin Bogosavljević, tada iguman manastira Dajbabe u Podgorici) odgovorio: „... Niko ne može da blagosilja ono što nije stvorio bog, a definitivno crnogorsku naciju nije stvorio bog, nego je ona plod ljudskih sujeta i slabosti itd. Generalno je tvorac crnogorske nacije zapravo đavo, u suštini stvari, i to Crkva ne može da blagoslovi“.

Saglasno čl. 10 i 18. Pravilnika o postupku po podnešenim prigovorima u slučajevima kršenja uslova iz izdate dozvole, odluka i propisa Agencije za radio-difuziju ("Sl.list RCG", br. 47/05), Agencija za elektronske medije je od emitera zatražila da, u roku od 7 dana od dana prijema zahtjeva, dostavi snimljeni materijal emitovanog programskog sadržaja 27.03.2011.g. i pisano izjašnjenje o usaglašenosti tog programa sa programskim standardima vezanim za uvredljivi jezik i govor mržnje (akt Agencije za elektronske medije br. 02-405 od 30.03.2011.godine).

Dana 05.04.2011.g. emiter je dostavio izjašnjenje i snimak emitovanog programskog sadržaja (izjašnjenje zavedeno kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-405/1 od 05.04.2011.g.). U izjašnjenju emiter navodi da ne preferira govor mržnje kao i da sporna izjava emitovana u emisiji "Pitajte sveštenika" ne predstavlja stav tog radija već isključivo lični stav protosinđela Nikodina Bogosavljevića koji je bio gost u navedenoj emisiji a koja se direktno prenosila. U predmetnom izjašnjenju takođe se navodi da je navedena emisija sa spornim sadržajem uklonjena sa sajta tog radija kao i da ista nije reprizirana iako je bila najavljena programskom šemom.

Neposrednim uvidom u snimak emitovanog sadržaja iz prethodnog stava, koji je dostavio emiter kao i snimak koji je sačinio Sektor za monitoring Agencije za elektronske medije, utvrđeno je da su prekršene odredbe člana 48. Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list CG", br. 46/10), član 12. i 13. Odluke o minimalnim programskim standardima u programima elektronskih medija u Republici Crnoj Gori ("Sl.list RCG", br. 33/05) i poglavlja IV. "Struktura programa" tač 4.1. izdate Dozvole za prenos i emitovanje radio-difuznih signala (R - 21 od 01.03.2007.).

Analizom spornog programskog sadržaja može se konstatovati da se u programu emitera desilo podsticanje ili širenje netrpeljivosti, čime je došlo do kršenja člana 48 Zakona o elektronskim medijima. Naime, Zakon o elektronskim medijima propisuje da ga treba tumačiti u skladu sa principima Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, uz korišćenje prakse precedentnog prava Evropskog suda za ljudska prava. Ovim zakonom propisano je i da se AVN uslugom (kao što je radio ili TV program) ne smije podsticati, omogućavati podsticanje ili širiti mržnja ili diskriminacija po osnovu rase, etničke pripadnosti, boje kože, pola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili porodičnog statusa, starosne dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog nasljeđa, rodnog identiteta ili polne orijentacije.

Takođe, emiter je emitovanjem spornog sadržaja omogućio i tolerisao korišćenje uvredljivih termina koji se mogu povezati sa određenom društvenom grupom, čime je prekršio član 12. Odluke o minimalnim programskim standardima u programima elektronskih medija u Crnoj Gori. Ove odredbe Odluke propisuju da programski sadržaji elektronskih medija ne smiju biti usmjereni na kršenje zajamčenih sloboda i prava čovjeka i građanina ili izazivanje nacionalne, rasne i vjerske netrpeljivosti ili mržnje, kao i da se u njihovim programima ne smiju emitovati programski sadržaji kojim se potencira pripadnost etničkoj grupi, polu ili seksualnoj opredijeljenosti kao oblik diskriminacije prema njima. Takođe, Odlukom je propisano da su mediji dužni da izbjegnju korišćenje uvredljivih termina koji bi se mogli povezati sa određenom društvenom grupom.

Uvažavajući slobodu izražavanja i informisanja, Odluka predviđa da je emitovanje programskih sadržaja u kojima se upotrebljavaju termini iz prethodnog stava dozvoljeno isključivo ukoliko su dio naučnog, autorskog ili dokumentarnog rada a objavljeni su bez namjere da se podstiče na diskriminaciju, mržnju ili nasilje i dio su objektivnog novinarskog izvještaja ili su objavljeni sa namjerom da se kritički ukaže na diskriminaciju, mržnju, nasilje ili na pojave koje predstavljaju ili mogu da predstavljaju podsticanje na takvo ponašanje. Imajući u vidu da se radi o kontaktu emisiji, jasno je da se u ovom slučaju ne može govoriti o nekom od uslova za izuzeće od generalne zabrane. Posebno treba imati u vidu da je izjava data u uoči popisa stanovništva, čija organizacija i predstojeće sprovođenje su posmatrani u neopravdano naglašenom političkom kontekstu. Voditelj emisije je morao/la biti svjesan toga, pa samim tim se može govoriti o odgovornosti medija za moguće doprinošenje bilo kakvom zaoštavanju odnosa zastupnika različitih stavova (izazivanje netrpeljivosti).

Navedeno je saglasno Preporuci Savjeta Evrope br. R (97) 20 o „govoru mržnje“, koja pod izrazom „govor mržnje“ podrazumijeva sve oblike izražavanja koji šire, raspiruju, podstiču ili pravdaju rasnu mržnju, ksenofobiju, antisemitizam ili druge oblike mržnje zasnovane na netoleranciji, uključujući tu i netoleranciju izraženu u formi agresivnog nacionalizma i etnocentrizma, diskriminacije i neprijateljstva prema manjinama, migrantima i ljudima imigrantskog porijekla.

Imajući u vidu navedeno, a nakon sprovedenog postupka, direktor Agencije za elektronske medije je, saglasno čl. 138, 139, 140, 141, 143. i 145. Zakona o elektronskim medijima, donio Odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasa emitovanje radijskog programa sa izdatom dozvolom.

Prilikom izricanja upravno-nadzorne mjere, direktor Agencije za elektronske medije je imao u vidu dosadašnji rad tog emitera, dato izjašnjenje, da je izrečena mjera srazmjerna prirodi i težini prekršaja, kao i da se može očekivati da će upozorenje biti dovoljno da emiter ubuduće ne ponovi protivpravno ponašanje. Posebno, direktor Agencije je imao u vidu da je emiter blagovremeno reagovao i sporni sadržaj nije reprizirao iako je to bilo najavljeno programskom šemom, čime je prepoznato i suzbijeno dalje kršenje gore navedenih standarda. Takođe, emiter je prepoznao da se radi o propustu

voditelja/novinaru "Radija Svetigora", što je izostala adekvatna reakcija na izrečene izjave, što se moglo protumačiti kao stav emitera/medija.

U tom smislu, prilikom donošenja odluke Agencija je cijenila jasnu razliku između odgovornosti autora govora mržnje, s jedne strane, i odgovornosti medija i medijskih poslenika koji doprinose njegovom širenju u okviru svog zadatka da prenose informacije i ideje o pitanjima od javnog interesa, s druge strane.

Agencija je posebno imala u vidu član 7 Propisa Međunarodne federacije novinara koji kaže da „novinari moraju biti svjesni opasnosti od diskriminacije koju promovišu mediji i da treba da urade sve što je u njihovoj moći da izbjegnju pomaganje takve diskriminacije zasnovane na rasi, polu, seksualnoj orijentaciji, jeziku, vjeri, političkim ili drugim mišljenjima, i nacionalnom ili društvenom porijeklu“.

Gore navedena razmatranja koja se tiču posebne odgovornosti medija u pogledu govora mržnje, za razliku od odgovornosti autora takvih izjava, primjenjuju se ako govor mržnje potiče direktno od samih medija ili medijskih poslenika (to jest, ako je govor mržnje posljedica stavova novinara ili redakcije, a ne samo izvještavanja ili prenošenja onoga što su drugi rekli).

U takvim slučajevima mediji ili medijski poslenici moraju se smatrati autorima poruke mržnje. Iako to nije moguće lako ustanoviti, moglo bi se reći da isto važi i kada medijski poslenici bezrezervno i aktivno podržavaju izjave koje se svode na govor mržnje koje je izrekao neko drugi (kako bi se moglo protumačiti odsustvo reakcije na sporne izjave u ovom slučaju).

S obzirom da se ovdje radi o slučaju da se dovodi u pitanje ponašanje medija zato što nije *expressis verbis* osudio prenijete izjave ili im obezbijedio protivtežu, treba imati u vidu da postoji skala različitih mogućih ocjena, ali je neophodno da se one razmotre u svijetlu člana 10, stav 2 Evropske konvencije o ljudskim pravima kako ga tumači Evropski sud za ljudska prava. Konkretno, izrečena upravno-nadzorna mjera zbog kršenja standarda je:

- a. regulisana zakonom i odnosi se na kršenja konkretnog standarda formulisanog jasnim i preciznim izrazima;
- b. neophodna u demokratskom društvu i odgovara neodložnoj društvenoj potrebi;
- c. srazmerna cilju kome se teži (sprečavanje govora mržnje i uvredljivog jezika).

Imajući u vidu navedeno, emiteru je naloženo da prilikom emitovanja programskih sadržaja vodi računa da AVM uslugom:

- a. ne podstiče ili širi, odnosno omogućava podsticanje ili širenje mržnje ili diskriminacije po bilo kom osnovu;
- b. ne emituje programske sadržaje koji su usmjereni na kršenje zajamčenih sloboda i prava čovjeka i građanina ili izazivanje nacionalne, rasne i vjerske netrpeljivosti ili mržnje i kojim se potencira pripadnost etničkoj grupi, polu ili seksualnoj opredijeljenosti kao oblik diskriminacije prema njima i da
- c. izbjegava korišćenje i ne toleriše korišćenje uvredljivih termina koji bi se mogli povezati sa određenom društvenom grupom.

Pri donošenju predmetne odluke koja se odnosi na oblast govora mržnje uzeta je u obzir uloga medija u prenošenju informacija i ideja koje izlažu, analiziraju i razjašnjavaju karakter konkretnih slučajeva govora mržnje i tu pojavu u celini, kao i pravo javnosti da prima takve informacije i ideje. U tom cilju, Agencija je pri donošenju odluke cijenila jasnu razliku između odgovornosti autora govora mržnje, s jedne strane, i odgovornosti medija i medijskih poslenika koji doprinose njegovom širenju u okviru svog zadatka da prenose informacije i ideje o pitanjima od javnog interesa, s druge strane.

Emiter je posebno upozoren da će svako ponovno kršenje odredbi iz odredbi iz tač. 1 ove odluke, rezultirati strožijim mjerama, u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima.

Protiv ove odluke Privredno društvo "Metropolitan media" d.o.o. može podnijeti žalbu Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke.

DIREKTOR

Abaz Beli Džafić

Dostavljeno:

- Privredno društvo "Metropolitan media" d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za monitoring
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva